

Ученето като игра

Инициативата на „Аз Буки“ – „Заедно
напред“, започна с обучение на учители

Как да превърнем обучението по български език в увлекателна игра – това е темата, която събра в София преподаватели по български език от родни училища. Домакин на срещата стана Институтът за български език на Българската академия на науките. Организатор е Национално издателство „Аз Буки“.

В края на миналата година „Аз Буки“, с подкрепата на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етнически малцинства, даде начало на инициативата „Заедно напред“. Целта е чрез подготовка и провеждане на интерактивни занятия по български език да бъде повишен интересът на учениците към занятията в час. Това е един от начините за задържане на децата в училище и провокиране на желанието им да продължат образованието си. По време на инициативата ще бъдат направени поредица

от публикации по темата и примерни уроци, идеи за работа в клас и изпитни задачи, които да бъдат свободни достъпни за преподавателите.

Сериозна граница разделя България на две части, стана ясно по време на семинара. Става дума обаче не за политическо или икономическо, а за диалектно разделение. В Източна България се говори на „я“ (хляб, дядо), а в Западна – на „е“ (хлеб, дедо). Учените от БАН са направили интерактивна карта на диалектите у нас, която описва особеностите и дава „живи“ примери от най-интересните области. Овлаждането на езика може да стане по-интересно и чрез различни игри и викторини, беше показано на семинара. Анаграмите, синонимите, попълването на празните места в изречението с

някоя от предложените отстранени думи се оказват изключително интересни главоблъсканици за учениците.

Ценен помощник на учителите е и многотомният речник на българския език. Вече са излезли 14 негови тома, пълното съдържание е свободно достъпно и в интернет. Изданието е и най-големият по обем тълковен речник на българския език, като включва до момента близо 113 хил. лексеми, които се срещат в оригиналната и в преводната литература, в разговорната реч и в публикуваното народно творчество. Това го прави ценно помагало както при преподаването на български език в училище, така и при заниманията на учениците по този учебен предмет и при самостоятелната им подготовка. Онлайн са достъпни и лексикални ресурси „Инфолекс“, бази данни със синоними и антоними, регистър на фразеологизмите и неологичен речник, обясняват от Института за български език. **Аз Буки**

Кампания на Института за български език – БАН, и в. „Аз Буки“

Аз викам...,
той ми вика...

Иво ПАНЧЕВ*

Гръмогласният (поне в първото си речниково значение) глагол **викам** в съвременната разговорна реч често означава 'казвам, изричам, отговарям': *Аз му викам да остави тая работа, а той ми вика, че не можел, понеже, вика, баща му щял да се сърди*. Има много подобни примери и от тях личи, че **викам** се е превърнал в паразитна дума. Паразитна може да бъде всяка дума, която често и не на място се появява в речта ни, но има и признати „шампиони“ като *значи, нали, ами, така, човек, брат(че), принципно, фактически* и др.

Лесно е да се заяви, че употребата на паразитни думи е признак за ниска езикова култура и че подобна употреба трябва да се избягва. По-добре е обаче да тръгнем по малко по-труден път и да си зададем въпроса какво ни дават паразитните думи, защо ги използваме и после да потърсим как да ги ограничим. Ясно е, че те ни отнемат образа на езиково културни хора, но какво получаваме в замяна? Получаваме време за конструиране на фразата си – докато устата ни разтяга паразитната дума (*ами-и-и, така-а-а*), мозъкът ни реди тухличките от следващите думи. Получаваме средство за въздействие върху нашите слушатели – например, ако искаме да ги включим в един по-интимен кръг на споделяне: *викам, брат(че)*. Получаваме средство ние самите да дадем заявка за приобщаване към определена субкултурна, възрастова, социална и т.н. група: *майна, колега*. Получаваме средство да изглеждаме „по-учени“: *фактически, предвид*.

Като знаем какво биха могли да ни дадат паразитните думи, остава да се опитаме да го получим по друг начин. За да постигнем комуникативните си цели в разговорната реч, без да прибъгваме към употребата на паразитни думи, разполагаме с богат арсенал от средства (езикови и други): синоними, интонация, скорост на говорене, сила на гласа, език на тялото и др. **Викам**, че може да пробваме, нали?

*И. Панчев е гл. асистент в Секция за общо и сравнително езикознание на ИБЕ „Проф. Л. Андрейчин“. Занимава се с лингвокултурология, съпоставително езикознание.

Фото Петър Ганев

Пожелание за здраве и берекет отправиха деца от ОУ „Христо Ботев“ – с. Каспичан, област Шумен, към екипа на Национално издателство „Аз Буки“. Сурвакарите гостуваха на Издателството по случай ромския празник Василица. Те пяха традиционни песни и разказаха за обичаите, свързани с празника. Децата посещават СИП „Фолклор на етносите“. Според директорката Павлина Филева допълнителните занятия повишават мотивацията им да ходят редовно на училище и да са старателни в час. Възпитаници на ОУ „Христо Ботев“ сурвакаха и вицепрезидента Маргарита Попова заедно с връстниците си от НУ „Михаил Куманов“ в Пещера. Здраве и късмет по случай ромската Нова година пожелаха на министъра на образование-то и науката проф. Тодор Танев и на неговия екип деца от ОУ „Св. Иван Рилски“ – с. Червенци, област Варна, и от ОУ „Цанко Церковски“ – с. Средище, област Силистра

Сертификати за наши франкофони

В МОН бяха връчени сертификати за билингвално франкофонско обучение на ученици. То се осъществява в 10 пилотни училища в страната по двустранно Споразумение за билингвално франкофонско обучение у нас, което е в сила от учебната 2014 – 2015 г. Това са езиковите гимназии в Благоевград, Бургас, Варна, Велико Търново, Ловеч, Пловдив, Стара Загора и две в София – 9. ФЕГ „Алфонс дьо Ламартин“ и 18. СОУ „Уилям Гладстон“.

На изпита се явяват 90 ученици, 66 от тях – успешно. „Това е почти университетски диплом, защото сте показали изобретателност“, обърна се към гимназистите посланикът на Франция Ксавие Лапер дьо Кабан.

Традиционното сътрудничество в областта на образованието и съвместната работа между Френ-

ския институт и МОН допринесоха за успешното осъществяване на всички дейности. Благодарение на усилията на директорите, учителите по френски език и по отделните предмети, изучавани на френски, и с помощта на френските стажанти учениците подготвиха материали върху различни теми по история и цивилизация, география и икономика, биология и здравно образование, философия, психология, химия и опазване на околната среда. Най-предпочетеният учебен предмет беше история и цивилизация.

„Такъв изпит се провежда за първи път. Учениците демонстрираха много добро ниво на френски език, те умеят и да пишат, и да говорят гладко“, каза Лоран Атал от Френския институт в България – аташе по образователното сътрудничество. **Аз Буки**